

Zenei események

Színvonalas és érdekes eseményeknek várják a zenebarátokat a közelgő hét végére. A *Szegedi Kamarazenei napok* pénteki rendezvényeként *Kocsis Zoltán* látogat Szegedre, hogy a Budapesti Vonósokat dirigálja Mozart, *Jeney Zoltán* és R. Strauss műveiből. Művészeti vezető *Botvay Károly*, közreműködik *Berkes Kálmán* (klarinét) és *Lakatos György* (fagott). Színhely, időpont: a Szegedi Nemzeti Színház, este fél nyolc.

Szombaton este hat órakor a JATE Dugonics téri Aulájában az *Iffjú Zenebarátok Kórusának* jubileumi hangversenyét rendezik meg. A Kórust, amely a Bartók Béla Művelődési Központ támogatásával működik, *Erdős János* karnagy vezényli. A repertoárban többek között szerepelnek Kodály, Bárdos, Brahms és Mozart művei. Az esten *dr. Kovács Anila* beszél a kórus eddigi munkásságáról.

A makói Bartók koncertnek is vannak jócskán szegedi vonatkozásai, hiszen a régi Városháza dísztermében megtartandó zenei rendezvényen, mely ugyancsak szombaton, hat órakor lesz, fellép majd a DEMÁSZ Vegyeskara, a JGYTF I. sz. Női Kara, a TRITONUSZ Női Kamarakórus, és a Pedagógus Női Kar is. Vezényel *Mihálka György* karnagy, akinek ötvenéves karnagy jubileuma alkalmából a jövő héten, csütörtökön *Ünnepi Kórusangversenyt* rendeznek a Tisza Szálló Dísztermében.

Vasárnap, 8-án este 7 órakor a *szegedi dómban* rendeznek nagyszabású *jótékonysági koncertet* a

horvátországi menekültek javára. A több párt, kuratórium és egyesület támogatta rendezvény fővédnökei között található *Antall József* miniszterelnök, *Habsburg Ottó*, az Európa Parlament Magyar Delegációjának elnöke, *Paskai László* bíboros prímás esztergomi érsek, *Pozsgay Imre* független parlamenti képviselő, *Farkas László* Köztársasági megbízott és *Surján László* Népjóléti miniszter. Védnökök: *Gyulay Endre* Szeged csanád római katolikus püspök, *Lippai Pál* Szeged város polgármestere, *Morvai István* a Belügyminisztérium politikai államtitkára, *Róna-Tas András* a JATE rektora és *Zwack Péter* a Liberális Polgári Szövetség országos elnökségének tagja. A belépés díjtalan lesz, de *adományokat a szervezők köszönettel elfogadnak*.

A jótékonysági koncerten föllép a Debreceni Maróthi György Pedagógus Kórus és a debreceni Szent Anna Zenekar. Mozart Requiemjét *Kéry Mihály* vezényli.

December 9-én, hétfőn pedig két japán művészt láthatnak, hallhatnak az érdeklődők. *Mina Nakagawa* és *Tomoko Okada* a Szegedi Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolán lép fel este hét órakor. Electone és Clavinova nevű hangszereiken klasszikus és mai szerzők műveiből adnak elő.

Gulyás Dénes dalestje a Szegedi Nemzeti Színházban lesz ugyancsak hétfőn, este hét óratól. Közreműködik *Frankó Tünde*, zongorán kíséri *Pál Tamás*.

Összeköttetés a világgal

A József Attila Tudományegyetemen tegnap írták alá azt a szerződést, amellyel – a vidéki egyetemek közül egyetlenként – a szegedi intézmény teljes jogú tagja lett az IBM Academic Initiative programnak. Az egyetemi kutatások támogatására hivatott program keretében tavaly a Közgazdasági Egyetemen helyezték el azt az IBM számítógépet, amelynek segítségével a programban részt vevő felsőoktatási intézmények – a Közgazdasági Egyetem mellett az ELTE és a Műszaki Egyetem, illetve mostantól a JATE – a világhálózathoz kapcsolódhatnak. Ez gyakorlatilag azt jelenti, hogy a nagy számításgépi tudományos témák szegedi kutatói a budapesti központban üzemelő gép révén *Európa és a világ* kutatóival, adatbankjaival közvetlen kapcsolatot létesíthetnek, használhatják a nemzetközi program teljes szoftverkészletét.

Az egyetemi hálózat kiépítésével már ott tartanak, hogy pillanatnyilag 40 szegedi (egyetemi) felhasználó tudja igénybe venni ezeket a szolgáltatásokat. A tervek szerint az Universitas Egyesület minden intézménye részesül idővel az informatikai szolgáltatásokból, ehhez azonban tovább kell építeni az egyelőre a JATE egyes épületeit összekötő hálózatot. Amire minden remény megvan, hiszen az Universitas világbanki pályázatot nyert el a közelmúltban.

Az IBM Academic Initiative program teljes jogú tagságáról szóló szerződést *Róna-Tas András*, a JATE rektora és a program menedzsere, *Hans van Berkel*, az IBM Kelet-Európa holland képviselője írta alá. Itt volt az IBM Magyarország igazgatója, *Straub Elek*, valamint az Academic Initiative magyarországi programfelelőse, *Quittner Judit* is.

S. E.

Felülvizsgálják a kutatóintézeteket

A Magyar Tudományos Akadémia 1992 januárjában megkezdte saját intézményhálózatának felülvizsgálatát.

A Magyar Távirati Iroda érdeklődésére *Láng István*, az MTA főtitkára elmondta: a Magyar Tudományos Akadémia elnöke hamarosan hivatalosan is felkéri a Tudományos Uniók Nemzetközi Tanácsát (ICSU), hogy kapcsolódjék be a feladat elvégzésébe. A nemzetközi szervezet segítséget nyújthat a vizsgálódás módszereinek meghatározásában is, azonkívül a kutatóintézetek képet kaphatnak helyükről az európai „mezőnyben”. A kutatóintézetekre ez a megmérettetés pozitív hatással lehet a további együttműködések kialakításakor. A felmérést az akadémia valamennyi kutatóintézetében elvégzik, de az ICSU segítségét csak ott veszik igénybe, ahol ezt az intézet kollektívája is igényli – hangsúlyozta az akadémia főtitkára.

A szervezet munkájába több évtizede magyar kutatók is részt vesznek. A napokban zárult bécsi konferencián azt a kérdést vitatták meg: a tudomány miként segítheti a jövőben az eddigieknél is jobban a környezetvédelmet és a gazdasági fejlődést.

A gyermek, mint vezérlő elv

Beszélgetés a Varázsfuvola rendezőjével

A színházban mindenki csak tanár úrnak szólítja. Sokat közülük tanított a főiskolán, a többiek meg átveszik. *Békés András* túl van már a hatvanon, hivatalosan a Magyar Állami Operaház nyugalmazott főrendezője, évek óta teljesen ösz. Lendületet mégis fiatalos. A Varázsfuvolával pedig rendezőként most találkozott először. A bemutató előtti napon beszélgettünk vele.

– Közelebb hiedelem, hogy ennek az operának elég bugyuta és zavaros librettója van.

– Sok kiváló opera van, amelyekről dramaturgok, zeneesztéták mindig megírják, hogy szövegkönyvük ócska, értéktelen, sőt érthetetlen, és hogy csak a zeneszerző zsenialitása élte a művet. Ez természetesen nem így van. Szerintem rossz, értéktelen szövegkönyvre nem lehet jó operazene írni. Ugyanakkor azok a „hibák”, amelyeket érvként felsorolnak, egyáltalán nem zavarják a közönséget! Ez egy mese, és a mesében mások a szabályok. Aztán ne feledjük el, hogy a varázsfuvola nem opera, hanem „singpiel”, daljáték. A próza és a színpadi játék itt egyenrangúan fontosak. Mint például egy musicalben. Másfelől ez egy irreális játék, egy tündérmese. A közeg is irreális, némely szereplő is az. Nem feltétlenül látható, a követhető, a reális kapcsolatok a determinálóak. Gyakran pillanatnyi érzések, látomások ütköznek egymással, és ezek viszik előre a cselekményt. Az csak egy lehetséges szemléleti mód, hogy mindig meg kell fejteni intellektuálisan a művészetben. A mű hatása nem mindig írható le ilyen pontosan és követhetően. Szerintem minden műalkotásban ezek a legfontosabbak. Hát a varázsfuvola ezzel kezdődik: „Ébren vagyok-e vagy álmodok?”

– A játék tehát képzelet és valóság határán történik?

– Pontosan! Ennek ez a közege. A darab állandóan a pillanatnyi érzéklések síkján játszódik. Nem feltétlenül logikus az összefüggés az egyes jelenetek egymáshozvezetésében, de erre ebben a darabban nincs is semmi szükség rá.

– A három gyermeket általában énekesnők személyesítik meg. Itt most igazi kisfiúkat látunk. Miért tartotta ezt fontosnak?

– Az egész darabnak a sugallata három gyerekre íródott. Ha ezt három nadrágba öltöztetett gömbölyded hölgy játssza, az egész darab érzéki viszonylata tökéletesen másról szól. Akkor ez egy operai ügy, akkor a szövegkönyv tényleg csapnivalóan rossz! Itt arról van szó, hogy egy elhivatott fiatal embernek, aki uralkodásra született, tűzön-vízen kell keresztül mennie ahhoz, hogy alkalmas legyen arra, hogy jól uralkodjon. Emberségesen és humánusan. Vannak gonoszok (az Éj királynője), van egy furcsa, nagy hatalom (Sarastro), s kétféle emberek vannak: az elhivatottak, akiknek ezt az utat be kell járniuk, és van a hétköznapi ember, aki úgy szeretné az életet megélni, hogy ezeken a megpróbáltatásokon ne kelljen keresztül mennie – ez mint teljesen illogikusan mindig megjelennek, amikor a hősök meg akarnak halni. Kiveszik a kést a kezükből, leveszik őket az akasztófáról, és mutatják magukat. Bármire fordul az élet, a felnőttek tekintenek a gyerekekre, és akkor rögtön célját fogják látni az életüknek. Ha ezek nem gyerekek, hanem beöltöztetett énekesnők, akkor ez nem ez a darab.

MÁROK

– Hallhatnék valamit azoknak a magyar diákoknak a lehetőségeiről, akik Franciaországban szeretnének tanulni? – kérdeztem Csernus Sándortól.

– Látványosan módosult a rendszerváltás óta az ösztöndíjak mennyisége és minősége. Tavaly decemberben államközi egyezményt írt alá a két ország a művelődési, tudományos és technikai együttműködésről. Azóta több az ösztöndíjas és magasabbak az összegek.

– Milyen feltételekkel jelentkezhet valaki, ha francia egyetemen szeretne elvégezni néhány szemesztert?

– Kikötés, hogy lehetőleg ne tanulmányait kezdő egyetemi hallgató legyen az illető, és legalább középfokon tudjon franciául. Különösen a kutatói ösztöndíjaknál mérvadóak a szakmai kvalitások, amelyeket ki is használ a francia fél. Sokan tanulnak itt magánösztöndíjjal, a Tempus ösztöndíjjal is, és meglepő, de önértékelésből is vállalkoznak diákok az itteni továbbtanulásra.

– Hozzávetőlegesen ez mekkora havi kiadást jelent?

– A legszerényebb albrélet is 2–3 ezer frank havonta, plusz a megélhetés. Azt tanácsolom, ha valaki erre szánja el magát, kerülje el Párizst. Vidéken olcsóbb az élet, s az oktatás feltételei is jobbak: kevesebb a hallgató, több idő jut az alapos főkészülésre.

– Kell fölvételizniük a jelentkezőknek?

– Eddig nem kellett, de épp a na-

Párizsi napló

9. A kultúra követői

Tanácsok – magyar diákoknak

pokban kérték az itteni minisztériumból, igazoljuk, hogy aki otthon újságírást, jogot, nyelveket tanul, annak Magyarországon se kell fölvételiznie. Márpedig ezt nem tehettem meg, így ezután itt is vizsgához kötik a felvételt. Persze azt azért hozzáfűztem: a külföldi

diáknak nálunk nem kell fölvételiznie, ha fizet.

– Itt mennyi a tandíj?

– Állami egyetemeken csekély, a megélhetés a drága.

– Művészek találkozhelye

– Váltunk témát: miként van jelen Párizsban a magyar irodalom, a képzőművészet?

– Az elmúlt egy év alatt – a teljesség igénye nélkül – a következő nevek jelentek meg a francia könyvpiacra: Eörsi, Szentkúthy, Krúdy, Spiró, Nádas, Kosztolányi, Kis János, Tamás Gáspár Miklós, Konrad. A képzőművészetben otthonra lel nálunk a budapesti avantgárdtól kezdve az ifjabb és idősebb generáció egyaránt. Igyekszünk mind a hazai, mind az elszármazott magyar művészeknek kiállítási lehetőséget biztosítani. Most készülünk a Párizsban élő legismertebb magyar festő, *Csernus Tibor* tárlatára. A magyar zenét se nélkülözi Párizs: a tavalyi őszi fesztivál ennek jelenlétére is szerveződött. Hangversenyt adott *Kocsis Zoltán*, miként a napokban is a *Keller Vonós-négyes*, *Krausz Adrienn*, s hamarosan ide érkezik a *Liszt Ferenc Kamarazenekar*.

Miközben beszélgettünk, az interjú telefoncsörgés szakította félbe. Csernus tanár úr magyarázatként elmondta: a francia nemzetgyűlés határozata értelmében most folynak egy közép- és kelet-európai, távlati kulturális, oktatási és tudományos együttműködési koncepció előkészületei, és már ebben a korai szakaszban igénylik a magyar intézet munkatársainak közreműködését.

A kultúra követéinek gyümölcsöző tevékenységében bízva köszöntem meg a beszélgetést.

CHIKÁN ÁGNES

A város rátalált konzervatóriumára

A Városházán tegnap *dr. Ványai Éva* alpolgármester és *Wéninger Richárd* igazgató aláírták a szegedi önkormányzat és a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola szegedi konzervatóriuma közötti együttműködési megállapodást. Az okmány rögzíti, hogy a két intézmény a jövőben kölcsönösen segíti egymást a szegedi zenei élet fejlesztésében, szorgalmazza az önkormányzati irányítás alatt álló iskolák és kulturális intézmények, valamint a Konzervatórium közötti folyamatos együttműködés kialakítását, és építő összhangra törekszenek a zenészképzés fejlesztése érdekében is.

A megállapodással kapcsolatban *dr. Ványai Éva* elmondta, hogy a konzervatórium az első felsőfokú oktatási intézmény, amellyel az önkormányzat együttműködési egyezményt írt alá, s ez egyrészt a zeneművészeti utánpótlás és a városi koncertélet javát szolgálja, másrészt pedig az önkormányzat ennek révén az Universitas felé is megtalálta a kapcsolatot. *Wéninger Richárd* szerint a megállapodás fontossága abban áll, hogy együttműködési okirata révén végre eloszlott egy évtizedek óta megrogzódott felfogás – azt, hogy Szeged városának nem kell támogatnia a helybeli zenészképzést, mivel az országos szolgálatban áll. Ideje volt belátni, mondta a Konzervatórium igazgatója, hogy egy város, amely hangversenyélete megpezdítésére törekszik, nem hagyhatja figyelmen kívül a zenészképzés lehetőségeit. Ehhez azonban megfelelő körülményekre van szükség – bár a zeneoktatás teljes skálája az országban a fővároson kívül csak itt található meg, ha már Szeged hangfelmegyárral, stúdiókkal, könyv- és partitúra kiadással nem csalogathatja ide Budapestről a fiatal tehetséges zenészeket és tanárokat, legalább szolgálati lakással segítse a városban letelepedni kívánó művészeket.

Ez a kívánság egyébként felvételre a megállapodásba, a városi önkormányzat vállalt feladatai közé. A város vezetése emellett biztosítani kívánja, hogy a szegedi zeneiskola gyakorlati oktatásra fogadja, s a város önkormányzata a zenész-utánpótlás biztosítása érdekében ösztöndíjjal támogassa a konzervatórium hallgatóit. A Konzervatórium tanárai és hallgatói ennek fejében (továbbra is) tevékeny szerepet vállalnak a város zenei intézményeinek munkájában, segítenek a különböző művelődési házak munkáját, s az intézmény a felújításra kerülő hangversenytermet a város reprezentatív koncerttermeként fogja működtetni.

S.P.S.